

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De consensu ex metu, parag. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

nus prudenter Parochi facient, si absolutum requirant consensum. Quod, si alicujus conditionis impletio ad Matrimonium expectanda sit, ea expectetur, antequam illud per verba de presenti celebreretur. Utile tamen fuit, prædictas condiciones explicare, tum, ut natura contractus Matrimonii magis introspiceretur, tum, quia illæ locum sæpè habere possent in Sponsalibus, in quibus non est opus præsentia Parochi, ut recte notat Sanchez.

a Sanchez. l. 5. d. 1. n. 1.

CAPUT VI.

De Consensu Matrimonii coacto.

§. I.

De Consensu dato ex Errore, & similibus. Remissivè.

1. Quoad errorem, dolum, deceptionem, recole, quæ superius dicta sunt circa sponsalia, nam, quia eadem hic sunt observanda, molestum esset, illa repetere.

b Supra Tr. 3. c. 2. §. 2.

2. Præterea scito, nihil nos hic agere de consensu Matrimonii habito ex spe lucri, ex blanditiis, ex amore, &c. hæc enim sine dubio nihil obstant validitati Matrimonii, cum ea non faciant involuntarium, sed maxime voluntarium augeant. Lege Sanchez.

c Sanchez. l. 4. d. 11. matrim.

§. II.

De Consensu ex Metu

1. Eminens, ut supra explicuimus, metum alium esse gravem, alium levem, justum, injustum, incussum, vel ad extorquendum Matrimonium, vel ad aliud, incussum item, vel ab extrinseca causa libera, vel ab intrinseco.

d L. 1. in Decal. c. 2. §. 5.

2. His in memoriam redactis, hic ea ex aliis dictis afferam, quæ magis pertinent ad materiam de Matrimonio, quo ad meticulousum consensum, in quo versamur. Et quamvis multa de hoc argumento dicta sint supra, aliqua tamen ex illis hic repetere, claritatis, & commoditatis gratia, non gravabor.

e Supra Tr. 3. de spons. c. 2. §. 2.

Metus gravis injuste incussum, ad extorquendum Matrimonium.

3. Matrimonium hoc metu contractum est jure naturæ; ex mea sententia, nullum, Id alicubi statim probatum est ex eo capite, quod quicumque contractus, simili injusto metu initus, non potest parere in alio jus Justitiæ; sic enim oriretur Justitia ab injuria; scilicet ab Injustitia, quod est impossibile. Est etiam ejusmodi Matrimonium ab Ecclesia & annulatum, quod nemo negat.

4. Hinc sequitur, etiam juramentum, quocumque, vel Matrimonium, vel sponsalia meticulousa firmet, esse nullum, & non obligare ad ratificandum, nec indigere relaxatione, quia Juramentum sequitur naturam contractus, cui adhæret. Si ergo contractus dicti Matrimonii nullam inducit obligationem, nec inducit Juramentum.

Matrimonium ex metu levi injusto, ad Matrimonium extorquendum incussum.

5. Probabile est, hoc Matrimonium nullum esse in foro conscientiæ, idque potissimum, quia ei deest perfectus consensus, qui Matrimonio, quod est ex natura sua indissolubile, necessarius est. At multo est probabilius, validum in eodem foro conscientiæ esse, tum jure naturæ, tum positivo. Ratio potissima est, quia, cum metus levis sit in potestate ineuntis Matrimonium, ut, & alium contractum, facileque illum is depellere possit, si non depellit, liberè, & perfectè sine ulla actione contrahit, & consequenter cum perfectissima libertate consentit.

6. Dixi (in foro conscientiæ) nam, ne detur ansa litibus, metui levi non datur actio in foro externo, ut omnes docent.

Matrimonium ex metu, sive levi, sive gravi, injuste incussum, ad Matrimonium.

7. Matrimonium ex hoc metu est validum. Ratio est, quia radix, unde nullus fit, vel rescindi possit contractus, est injuria, quæ fiat contrahenti: at nulla injuria fit ei, cui sic causa metus datur, &c. ergo, &c. Quam enim tibi injuriam irrogo, si dicam: Nisi mihi hoc

hoc

hoc vendat, vel nisi Beriam duxerit, accusabo te iuste de homicidio à te patrato? gratiam potius à te invero, quippe propono, te, hoc remedio, malum punitionis tibi debita, posse non difficulter effugere. Ita Castropalaus, & Sanchez. *h. Dices*, at Matrimonium debet esse perfectè liberum, quæ libertas certè læditur per metum, etiam iuste incussum, ad extorquendum Matrimonium.

8. Respondeo, non lædi injustè, sed justè; Matrimonium autem debet esse perfectè liberum libertate non læsa injustè, non vero libertate quomodocunque perfecta. Sic à Castropal. & responderetur huic rationi:

9. Verum, quia alicui videri poterit rationi non planè per hanc responsionem esse satisfactum. Adde, & auctoritatem multorum asserentium, ejusmodi Matrimonium nullum esse non puto improbabilem Bonacini. *d.* aliorumque opinionem, qui discurrunt in sequentem modum. Ejusmodi metus gravis iustus aliquando incutitur ad alios fines, aliquando, ad extorquendum Matrimonium; habet, v. gr. Cajus jus accusandi Titium ob injuriam sibi illatam per furtum mille aureorum, potest tunc Cajus metum accusationis incutere Titio ad extorquendos mille aureos, dicens, *reddè mihi aureos, secus te accusabo*, at non potest dictum accusationis metum incutere ad extorquendum Matrimonium, sic dicens, *Duc meam filiam, secus te accusabo*. Ratio est, inquit, quia hic metus injustè incutitur ad hunc finem Matrimonii, cum ipsius libertati repugnet. At vero ad finem extorquendi aureos justè incutitur, quia ad eos recuperandos utitur Cajus modo licito accusationis. Non indigemus autem hac distinctione in alio exemplo, quo Jùdex v. gr. mineret carcerem Petro Stupratori Virginis, nisi illam ducat, vel doret; tunc enim licet, & justè Jùdex potest, immò debet carcerationis metum incutere ad finem extorquendi Matrimonium, quia Stuprator tenetur ex se secundum leges illud celebrare.

10. Sed nos putamus, in utroque exemplo esse validum Matrimonium, quia in utroque abest injustitia, & coactio. In secundo exemplo, id est, in Judice jam conceditur ab adversariis: in primo probatur, quia tunc Cajus dicendo: *Duc meam filiam, secus te accusabo*, & non se illicite gerit, nam si rectè, & attentè res expendatur, Cajus non comminatur

accusationem, nec Titium absolute cogit, sed sub conditione proponit, ut, si Titius velit evitare accusationem, cui ipse causam libere dedit, & quam sine peccato deserte Cajus potest filiam libere ducat. Nihilominus, (ut dixi) non nego propter extrinsecam Doctorum auctoritatem, atque eorundem non contemnendam rationem, posse illorum opinionem probabilem reputari.

Matrimonium contractum ex metu injusto, sive gravi, sive levi, sed non incusso, ad Matrimonium extorquendum.

11. Omnes conveniunt, hoc Matrimonium esse validum, nam si quis v. gr. ob timorem mortis ab inimico suo injustè inferendæ, eligeret sua prædia mihi vendere, ut expediret à patria discederet, mortemque vitaret, valida esset venditio; quia timor ab inimico illatus, cum non fuerit directus, ad extorquendam venditionem, venditionem inficere non potest. Idem ergo in Matrimonio, & idem in votis, docet merito Sanchez, & alii que.

Matrimonium contractum ex metu, sive gravi, sive levi incusso à causa extrinseca non liberato, g. à Naufragio.

12. Omnes pari modo consentiunt, hoc Matrimonium validum esse. Ratio est, quia sic homo non ab alio, sed à se ipso impulsus eligit illud remedium Matrimonii, tanquam conducens ad liberationem suam: id, quod non est ex metu Matrimonium contrahere, sed ex amore sui boni. Adde, ut num. præced. dictum est, consensum Matrimonii non posse infici à timore illo concepto ex naufragio nulla ratione incusso ad extorquendum ipsum Matrimonium.

Matrimonium ex metu dolofo, an sit validum?

13. Hic incidit auditu jucunda quæstionculla, quæ in ipsa narratione casus commodius agitabitur.

Titius, vir pius, cupiens Cajum per familiarem suum à malo animæ statu subducere, quod obtinere non facile poterat, nisi contracto per ipsum Cajum Matrimonio cum Amasia, quam cæco amore captus deperibat,

Ggg 3. hoc

f. Dis. 11. in Deal. c. 2. §. 6. n. 11.
C. sig. sic. de eo. quib. xii in m. trim. C. Requ. C. G. de de sp. m.
H. Av. qu. 4. §. 6. v. de re. de. S. de. man. al.
i. Sane. d. 17. n. 1. De. h. i. n. 141. Pont. l. 4. c. 18. n. 1.

e. Sanch. lib. 4. ma. tr. d. 12. n. 3. & lib. 4. in dec. ca. 3. n. 4. alie. que.

hoc artificio usus est. Dum opportunè amicus levi correptus febricula in lecto decumberet, medicum exoravit, ut gravibus verbis affirmaret, hominem maligna, ac periculosa febre laborare. Morem amico gessit nimis indulgens medicus. Unde Titius Cajo persuadere potuit, ut Amasiam legitimè duceret, ne periculum subiret in pravo statu decedendi. Quare denunciationibus consuetis, Episcopi auctoritate dilatis, matrimonium coram Parocho, & Testibus, tota lætante familia, quæ id maximè peroptabat, lecto decubens cum ea puella contraxit. Eo autem vix celebrato, stratagemma illi aperuit Titius, ne scilicet diutius in ea mortis imminenti trepidatione amicum detineret. Et res profectò commodè processit, nam Cajo inito conjugio libens acquievit. Obiit tamen occasione Theologis disputandi de duobus. Primò, an id potuerit prudenter, & sine peccato moliri Titius, & Medicus cooperari?

Secundò, an Matrimonium illud extortum ex metu ægritudinis non veræ, & incuslo opera Titii, eo ipso, sine nova ratificatione, validum fuerit? Quoniam vero prius ex his hujus loci non est, agamus solum de posteriore.

a Delugo de Instit. d. 22. n. 169.

14. Respondeo Tres non absurdos casus inducit, resolvitque Delugo, a si fingas, inquit, advenire hostes justè occisuros cives omnes præter Religiosos, quibus nolunt nocere, & Petrus circumventus ex metu occisionis, Religiosus fiat, professio valebit. Item Secundò, si fingas revelationem, quia Deus iratus Petro propter ejus peccata vult, anno sequente eum de medio tollere, nisi respiscat, & Petrus eo metu Religiosus fiat, ut imminenti mortem fugiat, Professio valebit, redditque rationem, quia, inquit, ad iritationem causandam, requiritur, ut metus sit injustus secundum se, id est, ut sit de malo injustè ferendo: at in casibus dictis, licet metus sit causatus à dolo, seu per dolum; tamen ipse metus in se justus est; justè enim timemus mala propter nostra peccata. Cum ergò ex alia parte dolo, & error non fuerit circa substantiam, non est, unde irrita sit illa Professio. Ex eadem doctrina infert numero 170. Tertium casum, videlicet, validam fuisse Professionem cujusdam Adolescentis, quem cum

meretrice in lecto cubante, amicus quidam deterruit, immisso igne per funiculum fulsurre unctum, quem prius, foramine subtili, à cubiculo inferiore ad lectum usque alligaverat; nam cum repente lectulus ardens cepisset, credens à Deo ejusmodi ignem immisissum fuisse in pœnam sui peccati, ad ordinem Religiosum se contulit, & laudabiliter ibi vixit, re nunquam à deceptore detecta. Professio enim illa, licet ex metu facta fuerit, non tamen ex metu formaliter injusto; sed ex dolo dicto, quare valida omninò fuit. Hæc ille. Quæ omninò militat in casu nostro de Matrimonio Caji, cum in hoc par sit ratio Matrimonii, & Professionis, ut idemmet Delugo indicat dicto numero 169. Doctrina hujusmodi, sic se habet, si placet utere, secus illam corrigere.

§. III.

De peccato, & obligatione incipientis matrum ad Matrimonium. Remissivè.

b Suprad. 3. de hoc. c. 2. §. 2. a nu. 8. cula etiam in nos. ibi. in Dec. 1. c. Diana p. 11. Tr. 1. de imp. p. 17. §. 2.

1. **D**E his satis dixi in *b* superioribus, ea enim sunt hic proportionaliter applicanda. Quid autem faciat Judex, ne puella ad Matrimonium cogatur, & quando, quare ratione possit illam custodire in Monasterio Monialium, vide apud Dianam. Denique, an peccet, qui coactus metu Matrimonium contrahit, dixi supra. *d*

CAPUT VII.

De Matrimonii ratificatione, quando illud validum non fuit.

1. **T**Riplici modo nullum esse Matrimonium universaliter contingit. Primò, per defectum consensus, sive, quia is fuit fictus, sive, quia fuit coactus, verbi gratia, ex metu. Secundò, per defectum habilitatis personarum, ut si qui contraxerunt, impedimento dirimente laborabant. Tertio, per defectum solemnitatis inducæ à Tridentino, & puta, si in Matrimonii consensu de presenti non adfuit præsentia Parochi, & Testium.

c Trident. sess. 24. c. 1. de matr.

2. *Quantum*